

Bygg- och rivningsarbeten

Bygg- och rivningsarbeten kan innebära olägenheter för människor och miljön. Under byggskedet upplever de närboende ofta störningar, främst i form av buller, vibrationer och damning. För ett resurseffektivt och miljöanpassat byggande måste nedanstående faktorer beaktas tidigt i byggprocessen.

- Transporter till och från byggarbetsplatsen
- Bullrande arbetsprocesser
- Hantering av stora mängder avfall
- Påverkan på mark och vegetation, yt- och grundvatten
- Utsläpp till luft

Program och information

Byggherren bör ha ett program för att informera anställda och underentreprenörer om vad som gäller beträffande tidsbegränsningar för arbetet, men även lokalisering av olika verksamheter som lossning och krossning. Programmet bör också omfatta information till närboende och andra berörda. Rätt val av byggmetoder och maskiner kan minska risken för störningar till omgivningen.

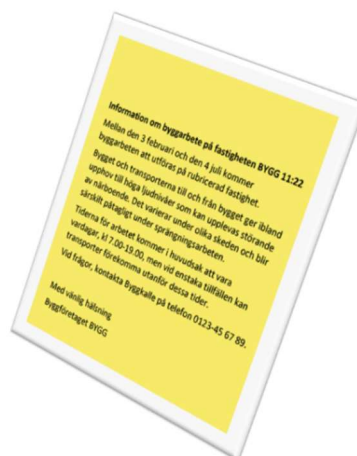
Miljöbalken gäller vid arbeten som kan medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön. Verksamhetsutövare är enligt miljöbalken skyldiga att skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot olägenhet eller skada.

Buller

Buller är ofta ett miljöproblem vid byggarbetsplatser. Buller på grund av arbetsprocesser (sprängning, spontning, pålning och borrar), maskiner och transporter till och från arbets- och etableringsområden upplevs ofta som mycket störande. Byggen är dock relativt tidsbegränsade och ett visst mått av buller får accepteras. Bullerskärmar kan i vissa fall användas för att minska störningarna. Begränsningar i tiden för byggverksamheten kan också bli aktuellt.

För att undvika byggbullerproblem bör Naturvårdsverkets riktvärden (se nedan) beaktas redan i planeringskedet av ett byggprojekt. Byggföretagen har även ansvar för att ställa krav på underentreprenörer. Det går att minska störningar genom val av byggmetoder, maskiner, lokala avskärmningar, tidsbegränsning av viss verksamhet och förstärkning av byggnadernas fasadisolering.

Olika undersökningar har konstaterat att information till de kringboende om den störande verksamheten gör att de tolererar störningarna bättre. Informationen handlar då om vad man håller på med samt när och hur länge olika verksamheter ska pågå. Information kan ske genom annonsering, meddelanden på anslagstavlor i området och informationsblad som delas ut i brevlådorna. Information till de kringboende bör alltid ske om arbetet förväntas ge högre bullernivåer än vad som angetts i tabellen nedan.

Riktvärden för byggbuller

Bullret från en arbetsplats beror främst på vilka arbeten som ska utföras och vilka maskintyper som kommer till användning. Av stor betydelse är också hur arbetsplatsen planeras, till exempel när det gäller uppställning och avskärmning av maskiner, transportvägar för bortforsling av schakt- och sprängmassor och tillförsel av olika byggnadsmaterial.

Bullret varierar under olika skeden i arbetet. Särskilt under sprängnings- och grundläggningsarbeten blir bullret så starkt att det ofta orsakar påtagliga störningar bland dem som bor nära byggplatsen.

Naturvårdsverket ansvarar för att vägleda tillsynsmyndigheterna om hur miljöbalken ska tillämpas. De har tagit fram allmänna råd om buller från byggplatser, NFS 2004:15. Här redovisar vi riktvärdena i ett kort sammandrag.

Tabellen visar riktvärden för buller från byggplatser. Bullervärdena för ekvivalent ljudnivå (L_{Aeq}) är angivna som frifältsvärden under dag, kväll respektive natt. För permanentbostäder, fritidshus och vårdlokaler finns även ett värde för maximal ljudnivå (tidsvägning; Fast), L_{AFmax} , nattetid under tiden 22–07.

Riktvärden för buller från byggarbetsplatser

	Helgfri mån-fre		Lör-, sön- och helgdag		Samtliga dagar	
	Dag	Kväll	Dag	Kväll	Natt	Natt
	07-19 L Aeq	19-22 L Aeq	07-19 L Aeq	19-22 L Aeq	22-07 L Aeq	22-07 L AFmax
Bostäder för permanent boende och fritidshus						
Utomhus (vid fasad)	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	70 dBA
Inomhus (bostadsrum)	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA
Vårdlokaler						
Utomhus (vid fasad)	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	-
Inomhus	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA
Undervisningslokaler						
Utomhus (vid fasad)	60 dBA	-	-	-	-	-
Inomhus	40 dBA	-	-	-	-	-
Arbetslokaler för tyst verksamhet 1)						
Utomhus (vid fasad)	70 dBA	-	-	-	-	-
Inomhus	45 dBA	-	-	-	-	-

1) Med arbetslokaler menas lokaler för ej bullrande verksamhet med krav på stadigvarande koncentration eller behov att kunna föra samtal obesvärat, exempelvis kontor.

För byggverksamhet som pågår i högst två månader bör 5 dBA högre värden kunna tillåtas. Det gäller korta bygguppdrag som borrhning, spontning och pålning. Vid enstaka kortvariga händelser som pågår högst 5 minuter per timme bör upp till 10 dBA högre nivåer kunna accepteras. Men detta bör inte gälla på kvällar eller nätter.

Om verksamheten både är begränsad i tiden och innehåller kortvariga störningar får bullernivån ändå inte höjas mer än sammanlagt högst 10 dBA.

Riktvärdena är en utgångspunkt och vägledning för den bedömning som görs i varje enskilt fall. Särskilda skäl kan motivera avsteg från riktvärdena, såväl uppåt som nedåt.

Om det inte går att uppfylla riktvärdena för buller utomhus med tekniskt möjliga och/eller ekonomiska rimliga åtgärder bör målet vara att åtminstone uppfylla riktvärdena för buller inomhus.

Buller från trafik till och från byggplatsen bör bedömas efter riktvärdena för trafikbuller. Trafik inom byggplatsen räknas som byggbuller.

Avfallshantering

Byggavfall utgörs dels av rivningsavfall från totalrivningar och ombyggnader, dels av spill och förpackningar som genereras under byggskedet. En stor del av detta kan återanvändas eller återvinnas.

Sedan 1 augusti 2020 gäller att de som producerar bygg- och rivningsavfall ska sortera ut vissa avfallsslag redan vid källan. Det handlar om trä, mineral, metall, glas, gips, plats och gips.

En del av avfallet, t ex elavfall, kan klassas som farligt avfall på grund av innehåll av farliga och miljöskadliga ämnen. Tidigare verksamheter som funnits i byggnaden eller på tomten kan också ha gett upphov till farligt och miljöskadligt avfall. Vad som klassas som farligt avfall framgår av bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614).

Tänk på att ersättningsfogar och anslutande material kan vara farligt avfall trots tidigare PCB-sanering. Tänk också på att isoleringsmaterial ofta innehåller köldmedier och då räknas som farligt avfall.

Farligt avfall ska hållas separat från annat avfall och andra slag av farligt avfall. Avfallet ska lämnas till godkänd transportör för borttransport. Det finns särskilda krav på dokumentation och rapportering för farligt avfall. Mindre mängder kan transporteras i egen regi efter anmälan till Länsstyrelsen i Västerbottens län. Mer information finns på www.umea.se/atervinning, välj Farligt avfall.

Påverkan på mark, vegetation, yt- och grundvatten

Under byggtiden finns risk för förorening av mark, yt- och grundvatten och påverkan på vegetation genom uppställning av arbetsfordon, lokala bränsleupplag, kemikaliehantering med mera. Dessutom föreligger risk för grumling av näraliggande vattendrag orsakad av markarbeten. Behov av skyddsåtgärder bör därför beaktas. Etableringsytor bör inte få försämra framkomligheten för gång- och cykeltrafik.

Av särskild vikt är att skydda träd som ska sparas. En skyddszon på tio meters radie från trädstammen bör avsättas för att säkerställa att trädet klarar sig. Alternativt kan man utföra en individuell undersökning av varje enskilt träd med en dokumenterad provgrävning för att påvisa om det är möjligt att gå närmare.

Umeå kommun

Miljö- och hälsoskydd

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Stadshuset, Skolgatan 31
Telefon växel 090-16 10 00
E-post miljoochhalsoskydd@umea.se

**UMEÅ
KOMMUN**